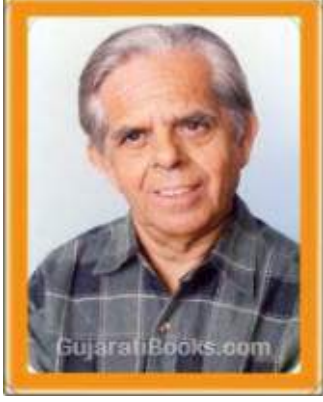

9. યુવાનો, પાણીપુરી ઝાપટો !

બકુલ ત્રિપાઠી

જન્મ : ૨૭-૧૧-૧૯૨૮

હાસ્યનિબંધકાર, નાટકકાર, જન્મ નડિયાદમાં. ૧૯૪૪માં મેટ્રિક. ૧૯૪૮માં બી.કોમ. ૧૯૫૨માં જમ.કોમ. ૧૯૫૩માં એલએલ.બી, ૧૯૫૩થી એચ.એલ.કોલેજ ઓફ કોમર્સમાં વાણિજ્યના અધ્યાપક. ૧૯૮૩થી ‘ગુજરાત સમાચાર’ની આંતરરાષ્ટ્રીય આવૃત્તિના પરામર્શક તંત્રી. ૧૯૫૧માં કુમાર ચંદ્રક મળેલ. મનુષ્યની અને મનુષ્યના સમાજની આંતરબાહ્ય વિસંગતિઓને અને તેની નિર્બળતાઓને આછા કટાક્ષ અને ઝાઝા વિનોદથી ઝડપતી આ લેખકની મર્મદ્રષ્ટિ હાસ્યનિબંધના હળવા સ્વરૂપને ગંભીરપણે પ્રયોજે છે. આથી જ ‘સચરાચર’માં (૧૯૫૫)માં વિષય અને વસ્તુના વૈવિધ્ય સાથે તાજગી છે. ‘સોમવારની સવારે’ (૧૯૬૬)માં લેખકની વર્તમાન પ્રસંગો પરત્વેની પ્રતિક્રિયા અને સામાજિક સભાનતા ભળેલી છે. ડાયરીપત્રો, સંવાદો જેવા વિવિધ તરીકાઓનો આશ્રય પણ લેવાયો છે. ‘વૈકુંઠ નથી જાવું’ (૧૯૮૩) નામના એમના લલિતનિબંધોના સંગ્રહમાં અંગતતા અને હળવાશનું વિશિષ્ટ સંવેદન રચાયું છે. ‘હોળી’ કે ‘વૈકુંઠ નથી જાવું’ જેવા નિબંધો નોંધપાત્ર છે. ‘દ્રોણાચાર્યનું સિંહાસન !’ (૧૯૮૫)માં શિક્ષણજગતના એમના સંચિત અનુભવો મૃદુ હાસ્યથી તીવ્ર કટાક્ષ દ્વારા નિબંધિકાઓના સ્વરૂપમાં મુકાયા છે.

‘લલિતનિબંધ’ની વાત કરતાં આપણે તેને અંગત નિબંધ તરીકે પણ ઓળખાવ્યો હતો. એમાં અંગત અભિપ્રાયો, ગમા-અણગમા, અંગત અનુભવો આવે. એ ઉપરાંત તેની ભાષા ચમત્કૃતિપૂર્ણ હોય.

આવા ‘લલિતનિબંધ’ અથવા ‘અંગત નિબંધ’નો લખનાર ‘હું’ એટલે કે લેખક પોતાના અભિપ્રાયો, અંગત ગમા-અણગમા, અંગત માન્યતાઓ કટાક્ષરૂપે, જે હોવું જોઈએ તેનાથી ઊંધું હોવું જોઈએ એવું પૂરવાર કરતાં કરતાં રજૂ કરે. વાચકને હસાવતાં હસાવતાં તેની (એટલે કે વાચકની) મુખમીનું ભાન કરાવે ત્યારે તે હાસ્ય નિબંધ બને.

આમ હાસ્યનિબંધ એ લલિતનિબંધનો એક પેટાપ્રકાર ગણાય. એને ઘણા હળવોનિબંધ અથવા કટાક્ષિકા તરીકે પણ ઓળખાવે છે.

આવા પ્રકારના નિબંધ દ્વારા લેખક ઘણીવાર તો પોતાની અને એ રીતે માણસમાત્રની મુખમી ઉપર હસતો હોય છે. એની કૂટેવો, ખોટી માન્યતાઓ, અભિમાન, કુરિવાજો, સમાજ વિરોધી વર્તન વગેરે વિશે એ હસતાં હસાવતાં વાચકને સભાન કરે છે.

હાસ્યનિબંધો મનોરંજન ઉપરાંત મોટેભાગે સમાજસુધારાનું અથવા વ્યક્તિ સુધારનું કામ કરે છે.

ગુજરાતી સાહિત્યમાં રમણભાઈ નિલકંઠ, જયોતીન્દ્ર દવે, ચિનુભાઈ પટવા જાણીતા હાસ્યનિબંધકારો છે.

આ હાસ્યલેખમાં આપણી કુટેવો ઉપર કટાક્ષ કરવામાં આવ્યો છે. ભારતનાં શહેરોમાં જ નહીં, ગામડાંઓ પણ લારીમાંથી, ખૂમચામાંથી ખુલ્લો ખોરાક ખાવાની ફેશન ચાલે છે. હવે તો નાનાં નગરોમાં પણ ખાઉધરગલી અથવા ખાઉબજાર હોય છે. ચોખ્ખાઈની વાતો કરનારાઓ માટે આ લપડાક છે.

આજે મારે યુવાનોને સંબોધન કરવું છે !

ભારત દેશના વીર યુવાનો ! ગુજરાતના થનગનતા કિશોરો, તરુણો, નવયુવાનો !... તમે બહાદુર છો, સાહસિક છો, સિંહણના સંતાન છો. બેકટેરિયાથી ડરશો નહીં !

ખુલ્લી રાખેલી ધૂળ-વિભૂષિત માખી-સ્પર્શિત પાણીપુરી ઝાપટો યુવાનો ! સડેલા બટાટાના ખોરા તેલમાં તળેલા પણ રંગે રાતામાતા સુગંધ મહોરતા સમોસા પર તૂટી પડો ! વીર યુવાનો ! આપણા બાપાઓ પણ ચાર દિવસના વાસી તીખા તમતમતાં તૈલમરચાં પ્લાવિત ભજિયાં આમ જ આરોગતા ! આપણા પૂજ્ય પિતાશ્રીઓના નામને રોશન કરો યુવાનો ! ડોક્ટરોની ચેતવણીઓથી ડરશો નહીં !

મ્યુનિસિપલ હેલ્થ ખાતું ડરપોક છે. એના ઓફિસરો બીકણ બિલાડી છે. એના ઈન્સ્પેક્ટરો ભીરુ છે, ગભરુ છે, ચિકનહાર્ટેડ છે !

બેકટેરિયાથી વળી ડરવાનું શું ? મારું વાલું આવડું અમથું બેકટેરિયું નરી આંખે તો દેખાય પણ નહીં, એની તે વળી બીક શી ? બેકટેરિયા પોતે જ ડરપોક છે. એટલે તો પ્રગટ થઈને આપણી સામે આવતું નથી. પાણીપુરીમાં, ભેળપુરીમાં, ચણાપુરીમાં, ભોંયભીતર ભરાઈ રહે છે. એ બેકટેરિયાનાં ડરપોક બચ્ચાંઓ.

બહાર આવો અય બેકટેરિયાઓ, તમારી તાકાત હોય તો ! પ્રગટ થાઓ તમારી માએ શેર સૂંઠ ખાધી હોય તો !

બહાર નહીં આવે, પ્રગટ નહીં થાય એ ક્ષુદ્ર જંતુડાં !

એનાથી વળી આપણે મરદ માણસોએ ડરવાનું શું ?

અરે મહિલાઓ-યુવતીઓ, આપણી બાયુંબેન્યું પણ ડરતી નથી... એ વિરાંગનાઓ તમારે પડખે રહી, શું પાણીપુરી હોય કે શું પાઉંભાજી હોય, એનો ખાતમો બોલાવવા રણે ચડી જ હોય છે રણચંડીઓ !

એ બહાદુર બેનો કોલેરા, ટાઈફોઈડ, કોલાઈટિસથી નથી ડરતી તો તમે મરદમૂછાળા ડરવાના ?

હમણાં... હમણાંથી આપણે ત્યાં ભારત દેશમાં બેકટેરિયાઓથી ડરવાની ફેશન આવી છે, પોચા પામર અમેરિકનો પાસેથી એ લોકોએ બેકટેરિયા... બેકટેરિયાની ઈન્ટરનેશનલ બૂમો પાડીને આપણા ભોળા ભારતીય ભાઈઓને ભરમાવી દીધા છે. આપણામાંનાં એવા ઘણાં છે કે જે આ વિધર્મીઓના પ્રચારથી ગભરાઈને જાહેરમાં બણબણતી માખીઓના નૃત્ય વચ્ચે સુગંધી પુષ્પો જેવી શોભતી પાણીપુરીને સ્પર્શી પણ શકતાં નથી. અરે, એવી પાણીપુરીનો ખૂમચો જોઈને ધ્રૂજી ઊઠતા સજ્જનો મેં જોયા છે. શુદ્ધ અમેરિકનો તો ખરા જ, આપણા મા-ભારતીના પુત્રોને પણ !

મારો એક મિત્ર આમ ભારતીય, પણ અમેરિકાથી અહીં ફરવા આવેલો. મેં એમને પૂછ્યું, “તારી મહેમાનગતી બરાબરની કરવી છે મારે ! પાણીપુરી ખાઈશ ?”

“ના !” એણે કહ્યું.

“ઝાપટને ચાર ! સેવપુરી ?”

“ના ! ના !”

“ભાજીપાઉં ? ફેન્ટેસ્ટિક છે, હોં !”

“ઓહ નો !”

ફેન્ટેસ્ટિક શબ્દ પણ આ ફફડાટિયા ભાઈઓને આકર્ષી શકતો નથી. તમે કલ્પી શકશો અમેરિકન અને પશ્ચિમના બધા જ દેશોના શોષણખોર ડોક્ટરોએ આ લોકોનાં બ્રેન્સને કેવાં વોશ કરી દીધાં છે.

“સેન્ડ વીય ?” હું હવે ડેસ્પરેટ થઈને વીચ શબ્દ પર ભાર મૂકીને, વીચ એટલે ડાકણ એ જાણું છું તેથી જ, એમને ભડકાવવા જ, પૂછું છું ! હવે આ બચાડાઓ આપણો ખોરાક માણી શકવાના નથી એ હું સમજી ગયો છું. હવે હું માત્ર ટીખળ કરવા જ પૂછું છું.

“સેન્ડ.. વીચ ?”

“એમાં પોટેટો હોય ?”

“ચટણી હોય ! ચટણી સેન્ડ..વિચ્ચ !”

“તાજી કે વાસી ?” એ પૂછે છે.

“એ હું ના જાણું. અમે તાજીવાસીની ભાષા નથી સમજતા.” મેં કહ્યું, “અમે તો ખાનદાનીની ભાષા સમજીએ. આ ચટણી ઊંચા ખાનાદાનની છે. ચટણી ઉમેરીને એને મંગળ-બુધે એમ ને એમ જ વેચતા રહીને જે વધ્યું તેમાં ગુરુવારે થોડી નવી અને થોડીક સોમવારવાળી (વાસણમાં ધોવાઈ જવાની જેણે ના પાડી એવી) ચટણી ઉમેરીને... આજે કયો વાર થયો ? રવિવારને ? બસ તો પૂરા સાત સાત દિવસની ખાનદાન વંશપરંપરાની આ ચટણી... શો એનો રંગ ? શી એની સુગંધ ? શો એનો સ્વાદ ? ઓહ યમ યમ યમ યમ યમ...” મેં એને લલચાવવા કહ્યું.

એમના પગ ઢીલા પડી ગયા. કપાળે પરસેવો થવા માંડ્યો. મને કહે, “રિક્ષા ?” મેં કહ્યું, “રિક્ષા નહીં, ચટણી સેન્ડવિચ્ચ...”

“પ્લીઝ, પ્લીઝ રિક્ષા બોલાવો ને !” એ ઢીલા અવાજે ગણગણ્યો. એમને ખાઉબજારમાંથી ઉઠાવી રિક્ષામાં બેસાડીને હું ઘેર લઈ ગયો. ઘેર જઈ ઉકાળીને ઠંડા કરેલા પાણીથી એ નાઠ્યા પછી જ જરાક સ્વસ્થ થયા.

હું ખૂબ નિરાશ થઈ ગયો. આ અમેરિકાવાસી ગુજરાતી મિત્રોએ મને અમેરિકામાં શહેરેશહેરમાં ગામેગામમાં ખૂબ ખવડાવ્યું-પીવડાવ્યું અને આજે ? આજે... આજે... મારા ભારત દેશમાં મારા ખાઉબજારમાં મારી પ્રિય રેંકડી પાસે ઊભા રહીને નંગ પાંચ પાણીપુરી પણ ચાખવા તૈયાર નથી. આપણે એમને માત્ર ઉકાળેલું પાણી (ઠંડુ પાડીને) પાઈને જ સંતોષ માનવાનો ?

આપણું હૃદય ભાંગી ન જાય ?

પણ હે ભારતના મારા યુવાન ભાઈઓ અને બેનો... ભલે આ આપણા મૂળ ભારતીય ભાઈબેનોએ આપણી સંસ્કૃતિને છેલ્લે દઈને પાશ્ચાત્ય મૂલ્યો અપનાવી લીધાં હોય, પણ તમે, તમે મારા ભારતવાસી બંધુઓ, તમે ડરપોક ન બનશો.

ઝાપટો ! મંડી જ પડો ! જમાવી જ દો.. ખુલ્લા મેદાનમાં ખુલ્લા ખૂમચામાં રાખેલી મનોહર વાનગીઓ પર તૂટી જ પડો !.. આ તો અનંત યુદ્ધ છે ભારતીય યુવાનો અને ભારતીય બેકટેરિયા વચ્ચેનું ! આપણામાંના પાંચપંદર વીરગતિને પામીશું તોય ક્યાં પરવાહ ?

સામા લાખ્ખો બેકટેરિયાનો પણ સંહાર થશે જ ને ?

મારાથી હવે રહેવાતું નથી.. મને શહેરની બજારેબજારની પાણીપુરીઓ પોકારી રહી છે કે, અય બકુલ ત્રિપાઠી ! તમે ક્યાં છો ? ક્યાં છો ? અમે તમારી મીઠીમધુરી ખટમધુરી તીખીમધુરી પ્રતિક્ષા કરી રહ્યાં છીએ.. હું મારા અમેરિકાથી આવેલા ડરપોક મિત્રને ગેસ્ટરૂમમાં ઓઢાડી પોઢાડી ઢબૂડીને નીકળી પડું છું... રણમેદાને !... હમ લરેંગે. મરતે મરતે નહીં, લડાઈ મરનેવાલી, અય ! જાન જાયે તો જાયે પર પાણીપુરી.. હો... જાયે !

જયહિંદ !

ટિપ્પણ

વિભૂષિત - શણગારેલું અહીં ચોટેલું **ખાવિત** - સરસ રીતે ખીલેલું **ભીરુ** - ડરપોક **ગાભરું** - ડરપોક **ખોરા** - તેલની વાસ આવે તેવું બેસ્વાદવાળું **શુદ્ર** - તુચ્છ **બાયુંબેન્યું** - બાઈઓ, બેનો **ખૂમચો** - વેચવાની વસ્તુઓ ભરવાનો છીછરો થાળ **ફફડાટિયા** - ગભરું મનમાં બીક રાખનારાં **બ્રેન્સ** - બ્રેઈન(અંગ્રેજી શબ્દ) મગજ **ટીખળ** - મશ્કરી **રેંકડી** - હાથલારી **પ્રતીક્ષા** - રાહ

રૂઢિપ્રયોગ

ની માએ સેર સૂંઠ ખાવી - હિંમત હોવી, બહાદૂરી હોવી
રણ ચડવું - લડાઈ કરવા નીકળવું
પગ ઢીલા પડવા - હિંમત હારી જવી
કપાળે પરસેવો વળવો - ગભરાઈ જવું
હૃદય ભાંગી જવું - દુઃખ થવું
છેહ દેવો - દગો દેવો, વિશ્વાસઘાત કરવો

સ્વાધ્યાય

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર આપો.

1. લેખક કોનાથી ડરવાની ના પાડે છે ?
2. લેખક કેવી પાણીપુરી ઝાપટવાની સલાહ આપે છે ?
3. આપણા બાપદાદા પણ કેવા ભજીયા આરોગતા હતા ?

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો.

1. લેખક મહિલાઓને શા માટે ‘વિરાંગના’ શબ્દથી નવાજે છે ?
2. લેખક બેકટેરિયાથી ડરવાની શા માટે ના પાડે છે ?
3. ભારતીયો કયા કારણથી બેકટેરિયાથી ડરવા લાગ્યા છે ?
4. વિદેશી લોકો શા માટે પાણીપુરી કે સેન્ડવીચ નથી ખાતા ?
5. વિદેશી મિત્રોને શા માટે પરસેવો વળી જાય છે ?

પ્રશ્ન 3. નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

1. ધૂળ - વિભૂષિત, માખી-સ્પર્શિત, પાણીપુરી, ચિકનહોટડ - એ ચાર સમાસ ઓળખાવો.
2. નિબંધમાં વપરાયેલા અંગ્રેજી શબ્દોની યાદી બનાવો.
3. નિબંધમાં પ્રશ્નવાચક વાક્યો કેટલાં છે ? તેમની યાદી બનાવો. તેમાંથી માહિતી માગનારાં વાક્યો કયાં છે ?

પ્રશ્ન 4. સમાનાર્થી શબ્દ લખો.

તાકાત, પુત્ર, મહેમાનગતિ, કપાળ

પ્રશ્ન 5. વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો.

યુવાન, બહાદુર, પ્રગટ, ભોળું, સજ્જન

આટલું કરો

1. ‘આહાર અને આરોગ્ય’ વિશે કોઈ ડોક્ટરનું વ્યાખ્યાન આયોજિત કરવા માટે શિક્ષકને વિનંતી કરો.
2. રોડ પર વેચાતી ખાણીપીણીની વાનગીમાં જોવા મળતી ગંદકી વિશે વર્ગમાં વાત કરો.
3. ગાંધીજી દ્વારા લિખિત ‘આરોગ્યની ચાવી’ પુસ્તક મેળવીને વાંચો

વ્યાકરણ

સમાસ

મધ્યમપદલોપી સમાસ :

જ્યારે માત્ર વિભક્તિપ્રત્યય જ ઉમેરાય ત્યારે તે તત્પુરુષ સમાસ છે. પરંતુ ક્યારેક યોગ્ય અર્થઘટન મેળવવા માટે માત્ર વિભક્તિપ્રત્યય ન ઉમેરતાં અન્ય શબ્દ કે પદ ઉમેરવાં પડે છે. અર્થાત્ આ સમાસની રચના કરવા માટે વચ્ચેના પદનો લોપ કરવો પડે છે. તેથી તેને મધ્યમપદલોપી સમાસ કહે છે જેમકે,

ટપાલપેટી

આ શબ્દ સાંભળતાં તમે ખરેખર શું સમજો છો ?

ટપાલ અને પેટી ? પેટીમાં ટપાલ ? કદાચ ‘ટપાલ માટેની પેટી’ એવો વિગ્રહ સાચો લાગે. પણ જો તમે ‘ટપાલ નાંખવા માટેની પેટી’ એવો વિગ્રહ કરો તો - વધુ સમજાય છે ?

નીચેનું વાક્ય વાંચો :

અ. ચેન્નાઈનું વિમાનમથક પાણીમાં ડૂબી જાય છે.

તેના બદલે જો આમ કહીએ તો -

બ. ચેન્નાઈનું વિમાનના ઉડવા-ઉતરવાનું મથક - સ્થાન પાણીમાં ડૂબી જાય છે.

આ વાક્યો સમજવામાં શો ફેર પડ્યો ? દેખીતી રીતે લાગશે કે બન્ને વાક્યોના અર્થ તો સરખા જ છે. વાક્ય અ.માં ટૂંકામાં ખબર પડી જાય છે અને વાક્ય બ. માં લાંબુંલાંબું લખ્યું છે. ખરેખર, સમાસ ટૂંકામાં વિગત આપે છે, તે વાત સાચી છે. તો વાક્ય બ. માં શું થયું ? તમે જોઈ શકો છો કે વાક્ય અ.માં ‘વિમાનમથક’ કહેતાં જ મનમાં જે અર્થ સમજાય છે, તે મેળવવા માટે વાક્ય બ. માં પદ ઉમેર્યાં છે. વાક્ય બ માં અપાયેલ વિગત તે ખરેખર તો આપણને સમજાતી વિગત છે. અર્થાત્ જે સમાસની રચના વખતે તેનાં વચ્ચેનાં પદોનો લોપ થાય તેવા આ સમાસને મધ્યમપદલોપી સમાસ કહેવાય છે. અન્ય ઉદાહરણ જોવાથી આ સમાસ વધુ સ્પષ્ટ થશે.

કલ્પવૃક્ષ: કલ્પના - ઈચ્છા મુજબનું આપનાર વૃક્ષ

આવકવેરો - આવક ઉપર ભરવો પડતો વેરો

સિંહાસન - સિંહ આકારનું આસન

હાથરૂમાલ - હાથમાં રાખવાનો રૂમાલ

ધારાસભા - ધારા - કાયદા ઘડવા માટેની સભા

તમને મધ્યમપદલોપી સમાસ સમજાયો ? ચાલો, ખાતરી કરીએ. નીચે કેટલાંક વાક્યો આપ્યાં છે. તેમાં મધ્યમપદલોપી સમાસ છે. તેને ઓળખો અને તેનો યોગ્ય વિગ્રહ કરો.

1. રાજા જગદુશાનો હાથ પકડી રાજગાદી તરફ દોડી જાય છે.
2. દરેકે દરેક વખારની અંદર ભીંતપત્ર પર તાંબાપતરામાં લેખ લખાવીને જડાવેલો છે. ...

3. કલેક્ટરે જળસ્રોતો પર કલમ ૧૪૪ લગાવી છે.
4. શેરડીની ખેતી કરીને ભૂજળ બધું જ ખેંચી લીધું છે.
5. જાણે પરીઓનું કીડાંગણ. ...

આ વાક્યોમાં રહેલા સામસ ઓળખી શક્યા ? જુદા તારવ્યા ? ચાલો, સાથે જોઈએ.. 1. રાજગાદી, 2. ભીંતપત્ર, 3. જળસ્રોત, 4. ભૂજળ, 5. કીડાંગણ

હવે, તમે વિચારો કે આ સમાસના યોગ્ય અર્થ મેળવવા કેવી રીતે વિગ્રહ કરશો ? ચાલો, વિગ્રહ કરીએ.

રાજગાદી - રાજાને બેસવા માટેની વિશેષ ગાદી
 ભીંતપત્ર - ભીંત પર લગાવેલ કે લખાયેલ પત્ર
 જળસ્રોત - જળ મેળવવા માટેના સ્ત્રોત
 ભૂજળ - જમીનમાં રહેલું પાણી
 કીડાંગણ - કીડા કરવા માટેનું આંગણું

દ્વિગુ સમાસ :

જ્યારે સમાસનું પહેલું પદ સંખ્યાવાચક વિશેષણ હોય અને બીજું પદ તેનું વિશેષ્ય - સંજ્ઞા હોય ત્યારે તે દ્વિગુ સામસ તરીકે ઓળખાય છે. નીચે આપેલા સમાસ જુઓ :

આ સમાસની વિશેષતા એ છે કે તે હંમેશા સમૂહનો નિર્દેશ કરે છે અને એકવચનમાં પ્રયોજાય છે. જેમકે, ‘ચોમાસું’ - ચાર માસનો સમૂહ - કેરળમાં ચોમાસું બેઠું.

અન્ય ઉદાહરણ જોતાં આ સમાસ વધુ સ્પષ્ટ થશે.
 પંચામૃત - ઘી, દૂધ, દહીં આદિ પાંચ અમૃતનો સમૂહ
 ત્રિભુવન - ત્રણ ભુવનનો સમૂહ
 ત્રિલોક - ત્રણ લોકનો સમૂહ
 પંચવટી - પાંચ વડનો સમૂહ
 ષટ્કોણ - ષટ્ - છ કોણનો સમૂહ
 સપ્તાહ - સપ્ત (સાત) અક્ષ (દિવસ)નો સમૂહ
 નવરાત્રિ - નવ રાત્રિનો સમૂહ

તમને દ્વન્દ્વ, તત્પુરુષ, મધ્યપદલોપી તથા દ્વિગુ સમાસ પણ સમજાઈ ગયા હશે.

નીચે કેટલાક મધ્યમપદલોપી અને દ્વિગુ સમાસ આપ્યા છે. તેનો વિગ્રહ કરો અને તેને આધારે પ્રકાર ઓળખાવો.

સપ્તર્ષિ, ઘરજમાઈ, ટિકિટબારી, ત્રિકોણ, પંચેન્દ્રિય
 લોકગીત, સપ્તપદી, વરાળચંત્ર, શતાબ્દી, આમંત્રણપત્રિકા

આ સમાસનો વિગ્રહ કરવો અને તેથી ઓળખવા સહેલા છે ને !